ENW'R PWYLLGOR CRAFFU	Pwyllgor Craffu Cymunedau
DYDDIAD Y CYFARFOD	10 RHAGFYR 2020
TEITL	Diweddariad - Adolygiad Parcio
AWDUR	Dafydd Wyn Williams, Pennaeth Adran Amgylchedd
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Gareth W Griffith
PWRPAS	Diweddaru'r Pwyllgor am y cynnydd hyd yma

1. CEFNDIR

1.1. Cynghorwyr wedi eu hethol i'r Grŵp Tasg Parcio:

Cynghorwyr: Angela Russell; Annwen Hughes; Kevin Morris Jones; Gethin Glyn Williams

Swyddogion yn cefnogi'r Grŵp Tasg: Dafydd Williams (Pennaeth Amgylchedd); Ceri Hughes Thomas (Rheolwr Parcio a Gwaith Stryd); Gwenan Huws Tomos (Arweinydd Tîm Parcio).

1.2 Penderfynwyd yn y Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 4ydd Orffennaf 2019 i sefydlu Grŵp Tasg Parcio i ystyried yr angen i gynyddu incwm ynghyd a'r heriau a chyfleoedd newydd sydd wedi codi ers y strategaeth parcio ddiwethaf gael ei sefydlu ym mis Chwefror 2015. Gweler y cofnod yn **Atodiad 1.**

1.3 Adroddwyd i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 7fed Chwefror 2019 mewn cryn fanylder y trefniadau presennol yn eu lle ar gyfer rheoli parcio. Yn yr adroddiad yma esboniwyd yr her ariannol sef cynnydd mewn incwm o £450,000 (erbyn 2022/23) yn uwch na'r lefel bresennol er mwyn cwrdd â'r targed arbedion sydd wedi ei osod ar yr Adran Amgylchedd yn ogystal â chwrdd â'r cynnydd oherwydd chwyddiant. Yn yr adroddiad dyddiedig 4ydd Orffennaf esboniwyd bod yr elfen o roi ffwrdd a'r cynnig i barcio am ddim yn ystod cyfnod y Nadolig wedi ei wrthod, ac felly'r swm incwm ariannol angen ei gyfarch yn ychwanegol fyddai oddeutu £400,000.

1.4 Y penderfyniad wrth i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau gytuno i sefydlu'r grŵp tasg Parcio oedd i '*asesu opsiynau posib i gynyddu'r incwm o feysydd parcio ac ar yr un pryd asesu os oes modd gwneud hynny heb gynyddu'r gost barcio i drigolion Gwynedd.'*

Sut mae'r Grŵp Tasg wedi mynd at eu gwaith

1.5 Mae'r Grŵp Tasg wedi cwrdd 5 o weithiau ac yn y cyfamser mae swyddogion wedi bod yn ymwneud a gwaith ymchwil ar gais y Grŵp Tasg er mwyn datblygu syniadau, deall be mae eraill yn eu gwneud a sicrhau bod yr hyn yr ydym yn ei gynnig fel opsiynau yn ymarferol.

1.6 Yr oedd nifer o agweddau sydd gydag elfen o gyd-ddibyniaeth angen eu hystyried, ac erbyn hyn mae'r Grŵp Tasg wedi cael cyfle i drafod, herio a dod i gasgliad ar y rhan helaeth o'r rhain.

1.7 Mae'r Grŵp Tasg wedi ceisio ymdopi a'r maes gwaith mewn modd rhesymegol a thrwyadl ac mae rhaid dweud bod llawer mwy i'w ystyried nac oedd y grŵp tasg wedi ei ddisgwyl ar y cychwyn. Mae'r Grŵp Tasg wedi penderfynu, er mwyn helpu'r darllenydd fwy na dim arall, i osod allan eu hadroddiad diweddariad fesul pwnc. Dan bob pennawd fe fydd amlinelliad o'r prif ystyriaethau a chasgliadau'r Grŵp Tasg fel a ganlyn:

- **Be sydd wedi newid ers yr adolygiad parcio diwethaf?**
- **Ystyriaethau newid model Ffioedd Parcio**
- **Parcio Nadolig**
- **Parcio ar gyfer pobl anabl**
- **Parcio i drigolion**
- **Gorfodaeth**
- **Cytundebau gyda chyrff eraill**
- **Cyfleon [gweithio gyda unedau gorfodaeth eraill, mwy o safleoedd, mwy o gytundebau]**

2. BE SYDD WEDI NEWID ERS YR ADOLYGIAD PARCIO DIWETHAF?

2.1 Mae dros 5 mlynedd ers i'r strategaeth parcio weithredol presennol gael ei fabwysiadu. Mae'r Grŵp Tasg wedi gweld dros eu hunain sawl newid sydd wedi bod yn ystod y cyfnod hwn sy'n cael cryn ardrawiad ar ein cymunedau yng nghyd-destun parcio. Yr ydym wedi gweld cynnydd mewn defnydd **cerbydau trydan**, ac yn debygol o weld mwy o ddefnydd. Felly mae angen darparu ein meysydd parcio ar gyfer y gofyn yma. Mae llawer llai o ddefnydd yn gyffredinol o **arian parod**, gyda nifer o bobl erbyn hyn yn talu am bopeth gyda cherdyn a ddim yn cario arian parod. Yr ydym wedi gweld technoleg yn datblygu'n sylweddol, ac mae angen ystyried os oes manteision o ddefnyddio fwy o dechnoleg wrth reoli parcio.

2.2 Gyda Gwynedd yn Sir mor hardd gyda rhan helaeth ohoni o fewn Parc Cenedlaethol. Mae cryn dipyn o farchnata wedi bod o'r Sir ac yn enwedig Eryri sydd wedi ei wneud er budd ein economi. Mae'r cynnydd mewn ymwelwyr wedi dod a heriau yng nghyd-destun parcio. Mae mwy o **ddigwyddiadau** awyr agored yn cael eu cynnal gan gwmnïau masnachol a chymunedol sy'n gweld torfeydd o bobl yn cyrraedd ein canolfannau. Mae cymeriad rhai o'n cymunedau wedi newid gyda chynnydd o ddefnydd **tai a thai haf ar gyfer llety gwyliau** sy'n cael eu rheoli drwy lwyfannau fel 'AirBnB' ayyb.

2.3 Yn gyffredinol mae mwy o gerbydau ar ein ffyrdd, ac mae cerbydau yn ymddangos i fod yn mynd yn fwy gyda nifer o deuluoedd gyda sawl cerbyd heb ddarpariaeth ar gyfer eu parcio. Mae hefyd cynnydd mewn defnydd **cerbydau gwyliau** [motorhomes] gyda sawl cwmni bellach yn hurio cerbydau o'r fath. Gweler adroddiad ar Gerbydau Gwyliau yn **Atodiad 2**.

Cerbydau Trydan

2.4 Mae llawer o alw i fod yn fwy caredig gydag ein Hamgylchedd, ac yn sicr mae sut yr ydym yn teithio yn cyfrannu'n sylweddol at allyriadau carbon ac felly'n cyfrannu tuag at newid hinsawdd ein byd.

2.5 Mae rhan helaeth o'n cerbydau yn defnyddio tanwydd ffosil. Mae technoleg yn ymwneud a'r cerbydau hyn wedi gwella'n sylweddol i leihau'r allyriadau ohonynt, ond ar yr un pryd mae'r galw amdanynt wedi golygu cynnydd sylweddol yn eu niferoedd. Mae hyn wrth gwrs wedi arwain at gynnydd yn y wlad yn gyffredinol o allyriadau carbon.

2.6 Un ffordd o leihau allyriadau carbon yw defnyddio cerbydau sydd ddim yn arllwys carbon. Y cerbydau sydd ar gael ar hyn o bryd yw cerbydau trydan, ond mae technoleg hydrogen ar gael yn ogystal.

2.7 Rhagwelir cynnydd sylweddol yn y nifer o gerbydau trydan fydd ar ein ffyrdd rhwng nawr a 2030. Gweler yn graff 1 y rhagolygon gan SP Energy. Mae copi o adroddiad llawn SP Energy fel a ganlyn:

https://www.spenergynetworks.co.uk/userfiles/file/Electric_Vehicle_Uptake_Forecasts.pdf

Graff1: Rhagolwg o gynnydd yng ngherbydau trydan ar draws Prydain.

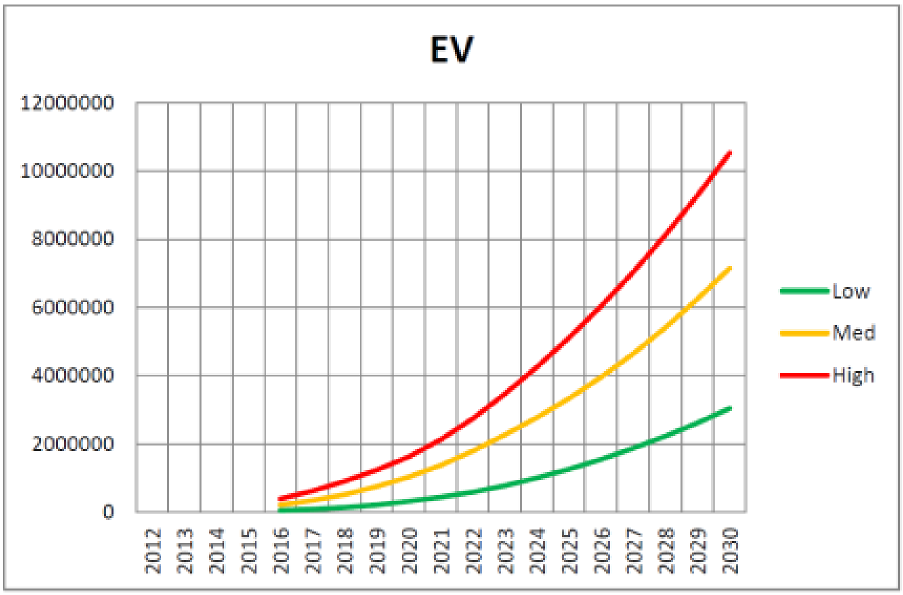

Figure 1: Government forecasts for the uptake of EVs

2.8 Mae targed incwm ychwanegol o £50,000 wedi ei osod ar yr Adran Amgylchedd i'w gwrdd ag ef drwy gasglu incwm o fannau gwefru wedi eu gosod ar ein meysydd parcio. Mae'r Adran Amgylchedd wedi cyflwyno cais am £636K gan Ultra Low Emission Vehicle Transformation Fund, ond heb gael ymateb hyd yma. Y Cabinet wedi cymeradwyo £456K at y cynllun. Bwriedir i osod mannau gwefru mewn 23 o leoliadau yn ystod 2020/21. Yr her rŵan yw gosod strwythur ffioedd ar gyfer mannau gwefru sy'n galluogi trosiant a defnydd effeithiol. Mae'r Adran Amgylchedd wedi edrych i Siroedd eraill a chwmnïau preifat i amlinellu opsiynau

Arian parod

2.9 Mae llai o bobl yn gyffredinol yn defnyddio arian parod erbyn hyn a mwy yn defnyddio cerdyn a chyfleuster 'contactless'. Mae peiriannau talu ac arddangos ar gael sy'n derbyn un neu arian parod, cerdyn neu'r ddau. Mae costau peiriannu o'r fath wedi gostwng yn sylweddol yn ystod y 2 flynedd diwethaf. Mae peiriannau o'r fath angen cyswllt ffon i'r banc, a gan fod rhwydwaith ffonau symudol wedi gwella yng Ngwynedd mae hyn yn ogystal yn gwneud sefydlu peiriannau sy'n galluogi pobl i dalu gyda cherdyn yn fwy hyfyw. Yr wybodaeth wedi ei gynnwys yn **Atodiad 3.**

2.10 Mae costau eithaf sylweddol yn wynebu'r Adran o dalu i gwmnïau gasglu arian o'r peiriannau talu ac arddangos Oddeutu £60,000 y flwyddyn. Hefyd mae risgiau wrth gwrs bod arian parod yn eistedd yn ein peiriannau ac o bryd i'w gilydd mae pobl yn eu difrodi a dwyn yr arian. Mae hyn yn codi'r cwestiwn wrth gwrs a dylid gosod peiriannu talu gyda cherdyn yn unig, neu osod darpariaeth ar gyfer arian parod a cherdyn.

2.11 Trafodwyd y Grŵp Tasg y mater yma cryn dipyn cyn dod i'r casgliad ei fod yn gynamserol i osod peiriannau cerdyn yn unig. Efallai yn y dyfodol pan mae hyder nad oes wir ofyn am allu talu gydag arian parod gellir camu'n ôl o hynny ar y pryd. Disgwylir i'r costau casglu arian leihau gan na fyddai angen ei gasglu mor aml gan y byddai llai o arian yn y peiriannau oherwydd mwy o ddefnydd ar gerdyn. Ar y pwynt lle gellir talu am barcio heb arian parod o gwbl yr oedd y Grŵp Tasg o'r farn y gellir cynyddu'r ffioedd parcio yn flynyddol i gyd-fynd gyda chwyddiant yn hytrach na chynyddu pob oddeutu 5 mlynedd neu fwy. Mae codiad pob 5 mlynedd yn aml yn naid sylweddol, ac fe fyddai codiad llai yn flynyddol yn amgenach a haws i bobl ei dderbyn.

2.12 Mae'r Adran hefyd wedi mynd ati yn ystod cyfnod gwaith y Grŵp Tasg i sefydlu darpariaeth lle mae posib i bobl fod yn talu dros y ffon. Mae hwn yn fanteisiol dros ben gan fod posib i bobl fod yn talu am gyfnod hirach o barcio dros y ffon heb orfod ymweld â'r maes parcio. Mae'r sawl sydd wedi parcio yn derbyn neges testun pan mae eu cyfnod parcio yn agos i ddod i ben er mwyn iddynt gael y dewis o ymestyn y cyfnod neu adael.

2.13 Mae'r Grŵp Tasg yn fodlon iawn bod camau bras yn cael eu gwneud gan yr Adran i sefydlu dewisiadau yn ogystal i dalu am barcio drwy ddefnyddio arian parod yn unig.

Digwyddiadau

2.14 Yr ydym wedi gweld cynnydd sylweddol yn nifer digwyddiadau awyr agored a hefyd maint y digwyddiadau hynny yn ystod y 5 mlynedd diwethaf. Gweler yr wybodaeth yn **Atodiad 4**.

Crynodeb o gynnydd digwyddiadau

2.15 Mae'r cynnydd yma wedi dod gyda ef ardrawiad sylweddol ar rhai o'n cymunedau gyda rhai yn gweld digwyddiad o faint eithaf sylweddol pob penwythnos. Mae trigolion yn y pentrefi hyn yn boenus bod y strydoedd meant yn byw arnynt yn cael eu defnyddio fel meysydd parcio ar gyfer y sawl sy'n cymryd rhan ac yn cefnogi'r digwyddiadau. Yn aml iawn does dim digon o gapasiti parcio ar gyfer yr holl ymwelwyr i'r digwyddiad ac o ganlyniad mae pobl yn parcio'n ddiystyron a chreu sefyllfaoedd peryglus. Mae'r adran o ganlyniad yn derbyn nifer o gwynion ond hefyd yn derbyn beirniadaeth gan sawl pan mae camau gorfodaeth yn cael eu cymryd i geisio delio gyda'r sefyllfa.

2.16 Mae'r Grŵp Tasg yn cydnabod bod elfennau economaidd positif i gynnal digwyddiadau. Mae'r Grŵp Tasg yn ogystal wedi dod i'r casgliad y dylid trefnwyr digwyddiadau gael neges glir mai eu cyfrifoldeb nhw ydi sicrhau bod maint y digwyddiad yn cyd-fynd gyda'r capasiti parcio sydd ar gael yn y canolfan maent yn cynnal y digwyddiad. Mae angen bod yn hollol glir gyda threfnwyr digwyddiadau nad yw'r dderbynio defnyddio mannau preswyl fel capasiti ar gyfer y sawl sy'n cymryd rhan ac yn cefnogi eu digwyddiad.

Ail gartrefi a Llety Gwyliau

2.17 Mae cynnydd sylweddol wedi bod drwy'r wlad yn y nifer o unedau preswyl sydd yn cael eu defnyddio ar gyfer dibenion llety gwyliau. Mae llwyfannau fel AirBnB; Booking.com ayyb yn ei wneud yn rhwydd i berchnogion unedau gwyliau farchnata eu heiddo ac yn hawdd i bobl archebu'r eiddo hwnnw. Ymhellach, mae yna gynnydd cyffredinol yn y niferoedd o bobl sydd yn penderfynu aros yn y wlad yma ar gyfer eu gwyliau yn hytrach na mynd dramor oherwydd ansicrwydd yn gysylltiedig â 'Brexit' a'r gost yn gysylltiedig â theithio dramor. Mae ystadegau gan gwmni o'r enw AirDNA (cwmni sydd yn casglu gwybodaeth am lety gwyliau gan gwmnïau sy'n hysbysebu ar lwyfannau megis AirBNB a Home and Away) yn dangos fod yna gynnydd sylweddol wedi bod mewn niferoedd o lety gwyliau dros y blynyddoedd diwethaf. Mae'r ystadegau'n dangos bod cynnydd o 915% yn y rhestrau eiddo cyfan sydd ar gael rhwng Ionawr 2017 a Medi 2019 yng Ngwynedd.

2.18 Ar draul y cynnydd hwn mae yna sgil effeithiau economaidd, amgylcheddol a chymdeithasol (gan gynnwys materion parcio). Mae'r Grŵp Tasg ar ddeall bod rhai strydoedd preswyl yn y Sir sydd yn cynnwys llety gwyliau yn dioddef ardrawiad sylweddol ar y capasiti parcio i drigolion lleol. Yn aml iawn mae 3 i 5 o gerbydau yn parcio ar strydoedd sydd hefo capasiti cyfyngedig i breswylwyr sefydlog heb son am ymwelwyr er mwyn aros mewn un tŷ teras.

2.19 Mae'r Grŵp Tasg yn ymwybodol nad oes modd rheoli parcio ar strydoedd preswyl lle nad oes cyfyngiadau, ac ni ellir gwahaniaethu rhwng y sawl sy'n aros mewn llety gwyliau ar y stryd a rhywun sy'n cartrefu yno. Mae'r Adran Amgylchedd yn arwain ar ddarn o waith sydd yn ymchwilio sut gellir cael gwell rheolaeth ar y cam ddefnydd o unedau preswyl ar gyfer defnyddiau gwyliau - prif allbwn y gwaith fydd ceisio canfod pa fecanwaith a ellir ei ddefnyddio er mwyn ceisio rheoli'r defnydd o unedau preswyl ar gyfer defnydd gwyliau.

2.19 Er mwyn ceisio cyfiawnhau a chryfhau unrhyw argymhellion a fydd yn deillio o'r gwaith ymchwil fe fydd gwaith ymchwil yn cael ei gynnal mewn perthynas ag ardrawiad llety gwyliau ar gymunedau, bydd y gwaith ymchwil hwn yn cael ei gynnal ar ffurf holiadur trigolion, gydag parcio yn fater penodol a fydd yn derbyn sylw.

Cerbydau Gwyliau [motorhomes]

2.20 Mae cynnydd sylweddol wedi bod dros y 5 mlynedd diwethaf yn y sawl sy'n teithio o gwmpas yn gerbydau gwyliau eu hunain neu yn eu hurio

2.21 Tra bod sawl sy'n defnyddio cerbydau gwyliau yn dewis defnyddio safleoedd sydd wedi eu sefydlu yn bwrpasol ar eu cyfer mae nifer fawr hefyd yn dewis aros dros nos ar strydoedd, ffyrdd a meysydd parcio. Mae nifer yn aros noson cyn symud yn eu blaenau tra mae eraill yn dewis aros am gyfnodau hirach.

2.22 Mae'r adran Amgylched a hefyd yr adran Economi wedi gosod arwyddion 'dim aros dros nos' mewn nifer o leoliadau lle mae Cwynion wedi eu derbyn, ac ar y cyfan mae hyn wedi bod yn lwyddiant. Mae'r Grŵp Tasg yn fodlon gyda'r trefniadau yma cyn belled a bod yr adrannau yn parhau i fonitro.

2.23 Mae'r Grŵp Tasg yn awyddus i'r Adran ail sefydlu is-ddeddfau oedd yn bodoli ar aros fannau gyfochrog i'r ffordd i'w galluogi i orfodi ar y sawl sy'n aros ynddynt mewn cerbydau gwyliau dros nos. Crynodeb o'r opsiynau wedi eu nodi yn **Atodiad 5**.

3. YSTYRIAETHAU NEWID MODEL FFIOEDD PARCIO

Bandiau

3.1 Roedd y strategaeth parcio a fabwysiadwyd Chwefror 2015 osod 5 band penodol ar gyfer dynodi math o feysydd parcio yn ein Sir. Yr oedd y bandiau a sefydlwyd pryd hynny fel a ganlyn:

Mae'r meini prawf bandio presennol ar gyfer canolfannau Gwynedd fel a ganlyn:

Bandio	Meini Prawf
Band 1	Dros 350 o siopau manwerthu.
Band 2	Rhwng 100 a 350 o siopau manwerthu + prif drefi marchnad.
Band 3	Dros 50 o siopau manwerthu a busnesau eraill a trefi a phentrefi sy'n cael eu heffeithio gan y tymor gwyliau, canolfannau arfordirol, hanesyddol a hamdden / adloniant.
Band 4	Dros 20 o siopau manwerthu a busnesau eraill **NEU** trefi a phentrefi sy'n cael eu heffeithio gan y tymor gwyliau, canolfannau arfordirol, hanesyddol a hamdden / adloniant.
Band 5	Llai nag 20 o siopau manwerthu a busnesau eraill a dim effaith tymhorol sylweddol.

3.2 Yn ystod trafodaethau'r Grŵp Tasg yr oedd cytundeb na ddylai Dinas Bangor gael ei wahaniaethu o gymharu â gweddill canolfannau (Trefi) yn y Sir. Mewn gwirionedd yr unig wahaniaeth sydd rhwng Band 1 a Band 2 yw'r cyfnodau gorfodi, ac felly yr oedd y Grŵp Tasg yn teimlo y dylai cyfnod gorfodi Band 1 a band 2 fod yn gyson a hynny o 9:00 y bore tan 5:00 yr hwyr ar gyfer meysydd parcio arhosiad byr a gorfodi meysydd parcio arhosiad hir 24 awr y dydd.

Mae'r meini prawf bandio arfaethedig ar gyfer canolfannau Gwynedd fel a ganlyn:

Bandio	Meini Prawf
Band 1	Canolfan Isranbarthol a'r Canolfannau Manwerthu Trefol (Darparu'r ystod orau o wasanaethau, cyfleoedd cyflogaeth a mynediad i drafnidiaeth gyhoeddus)
Band 2	Canolfannau Manwerthu a Gwasanaethu Lleol (darparu ar gyfer anghenion gwasanaeth hanfodol eu poblogaeth eu hunain a'r dalgylchoedd gwledig cyfagos, ynghyd â rhywfaint o gyfleoedd cyflogaeth a manwerthu. Mae ganddynt raddfa dda o hygyrchedd trwy gludiant cyhoeddus i'r Canolfannau rheng uwch)
Band 3	Meysydd Parcio Tymhorol

Meysydd Parcio Arhosiad Byr ac Arhosiad Hir

3.3 Yr oedd y Grwp Tasg yn cydnabod pwysigrwydd meysydd parcio arhosiad byr ar gyfer y sawl sydd angen ymweld yn sydyn a chanolfan a sicrhau trosiant mewn llecynnau parcio. Mae'r gost yr awr o lecynnau parcio arhosiad byr yn uwch na rhai arhosiad hir er mwyn annog y sawl sydd yn dymuno aros mewn canolfan am gyfnod hirach parcio ymhellach o'r canol yn ogystal â'u hannog aros yn hirach er budd yr economi leol.

3.4 Yr oedd y Grwp Tasg yn cytuno gyda sut mae'r meysydd parcio arhosiad hir ac y rhai arhosiad byr yn cael eu dynodi, a hynny yn ymwneud a'r pellter meant oddiwrth y 'stryd fawr'.

3.5 Yr oedd derbyniad bod tocynnau blynyddol ar gael i barcio mewn meysydd parcio arhosiad hir yn unig, a derbyniwyd yr egwyddor bod defnyddio llecynnau parcio drwy'r dydd mewn meysydd parcio arhosiad byr yn mynd i effeithio trosiant, potensial i gael effaith negyddol ar fusnesau lleol a sicr effeithio ar lefel incwm parcio.

3.6 Er hyn yr oedd y Grwp Tasg o'r farn bod posib i 'rhai' meysydd parcio arhosiad byr fod yn trosglwyddo i rai arhosiad hir yn dymhorol. Mae hyn wedi ei dreialu ar faes parcio Y Marian yn Nolgellau lle mae'r maes parcio yn un arhosiad byr o Fis Mawrth drwodd hyd nes diwedd Mis hydref, ond yn un arhosiad hir o Dachwedd hyd at ddiwedd Chwefror. Mae hyn wrth gwrs yn galluogi pobl ddefnyddio eu tocyn blwyddyn yn y maes parcio yn ystod y cyfnod arhosiad hir pan mae'r dref a'r maes parcio llawer distawach. Gweler yr **Atodiad 6** sydd yn cynnwys ffeithiau i'w hystyried cyn cynnig y cynllun i bob ardal.

Strwythur Tal

3.7 Mae'r Grwp Tasg wedi treulio cryn amser yn dod i ddeall strwythur ffioedd talu ac arddangos presennol a sut meant yn cyd-fynd gyda'r bandiau a chyfnod arhosiad. Mae'r Grwp o'r farn bod y strwythur tal yn un da ond yn eithaf cymhleth, ac felly wedi gofyn a oes modd i'w symleiddio.

3.8 Mae'r strwythur ffioedd presennol wedi eu nodi yn **Atodiad 7.**

Strwythur Tal Presennol

3.9 Yr oedd y Grwp Tasg o'r farn bod y strwythur ffioedd ar gyfer meysydd parcio arhosiad byr yn iawn ond yn teimlo bod gormod o opsiynau talu ar gyfer arhosiad hir. Mae strwythur ffioedd newydd wedi ei awgrymu ar gyfer meysydd parcio arhosiad hir sy'n fwy syml fel a ganlyn a bandiau 3 na 4 fyddai'n cael eu heffeithio fwyaf o'r cynnydd ffioedd, a dylid nodi mai'r meysydd Parcio yma yw'r rhai sydd yn gwasanaethu ymwelwyr ac yn newid yn dymhorol. Gweler y Strwythur Newydd yn **Atodiad 8.**

Ffioedd talu ac arddangos- opsiynau

3.10 Mae defnydd ein meysydd parcio yn gallu newid o flwyddyn i flwyddyn ac mae'r incwm sy'n cael ei gynhyrchu yn adlewyrchu'r newid mewn defnydd sy'n ymwneud fwy na llawer beth arall ar y tywydd. Mae eleni wedi bod yn eithriad hollol gyda bron dim defnydd ar ein meysydd parcio oherwydd cyfyngiadau ddaru ddod i ryw gydag argyfwng COVID-19.

3.11 Mae'r Grwp Tasg yn hollol effro i'r ffaith bod angen cynyddu lefel incwm, a hyn o oddeutu £400,000 yn ychwanegol i'r lefel bresennol erbyn 2022/23. Mae'r Grwp Tasg yn cydnabod nad oes llawer o opsiynau i godi lefel incwm i'r fath raddau oni bai bod y ffioedd talu ac arddangos yn cael eu codi. I'r perwyl hyn fe wnaeth y Grwp Tasg ofyn i'r swyddogion fynd ati i fodelu faint o incwm ychwanegol gellir ei godi pe byddent yn codi ffioedd o rywle rhwng 5% ac 20% a gweler y canlyniadau isod (seiliedig ar y strwythur ffioedd **presennol**):

	YCHWANEGU 5%	
	NET	**GROSS**
Achos Gwaethaf	96,874	116,248
Achos Tebygol	105,525	126,630
Achos Gorau	114,310	137,172

	YCHWANEGU 10%	
	NET	**GROSS**
Achos Gwaethaf	193,747	232,497
Achos Tebygol	211,049	253,259
Achos Gorau	228,621	274,345

	YCHWANEGU 15%	
	NET	**GROSS**
Achos Gwaethaf	290,621	348,745
Achos Tebygol	316,574	379,889
Achos Gorau	342,931	411,517

	YCHWANEGU 20%	
	NET	**GROSS**
Achos Gwaethaf	387,494	464,993
Achos Tebygol	422,099	506,519
Achos Gorau	457,241	548,690

3.12 Mae'r Grŵp Tasg o'r farn y dylid ystyried codi'r lefel ffioedd o 10% er mwyn cwrdd â'r cynnydd ffioedd sydd ei angen ar y Cyngor gan fod potensial i godi rhwng £193,747 a £228,621 (Net) o incwm ychwanegol yn flynyddol. Mae'r Grwp Tasg wrth gwrs yn ymwybodol bod gofyn i'r incwm ychwanegol gael ei ganfod erbyn 20/21. Yn dilyn yr argyfwng COVID-19 nid yw'r Grwp Tasg o'r farn y dylid cynyddu lefel ffioedd parcio hyd nes 1af Ebrill 2021 ar y cynharaf.

Tocyn Blwyddyn

3.13 Mae'r Grŵp Tasg Parcio o'r farn bod y tocyn blynyddol yn cynnig gwerth am arian i'r sawl sy'n manteisio o fuddsoddi. Mae'r tocyn, sy'n £125 am flwyddyn lawn yn galluogi parcio mewn unrhyw faes parcio arhosiad hir yn y Sir. Mae'r Grŵp Tasg yn cydnabod bod llawer o drigolion lleol yn manteisio o'r tocyn yma, ac o ganlyniad nid yw'r Grŵp Tasg o'r farn y dylid cynyddu'r ffi am docyn blynyddol yn ormodol, dim ond i gadw gyda chwyddiant. I'r perwyl hyn mae'r Grwp Tasg o'r farn bod cynyddu'r ffi ar gyfer tocyn blynyddol i £140 o 1af Ebrill 2021 yn rhesymol. Mae hyn yn agor potensial i ddefnyddio mewn mwy o feysydd parcio a gyfeirir ato yn rhan 3.7 o'r adroddiad hwn teimlir bod y gwerth am arian yn fwy ac ar gyfartaledd mae cost parcio ddyddiol yn parhau i fod llai na 40c os am fuddsoddi mewn tocyn o'r fath.

Tocyn Trigolion

3.14 Yr oedd yr adroddiad a gyflwynwyd i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 7fed Chwefror 2019 yn son am y tro cyntaf am 'docyn trigolion'. Mae'r tocyn yma yn galluogi i drigolion o bentref neu Dref brynu tocyn blwyddyn ar gyfer y maes parcio arhosiad hir agosaf at eu heiddo. Cost tocyn o'r fath yw £60 yn bresennol. Hyd yma mae 213 o docynnau trigolion wedi eu gwerthu. Yr oedd y Grwp Tasg o'r farn bod syniad y tocyn yn un da, ond y dylid edrych i newid y criteria fel bod busnesau a'r sawl sy'n gweithio mewn canolfannau yn gallu prynu tocyn blwyddyn yn rhatach ond drwy ddeall bod hwn ddim ond yn eu galluogi barcio mewn un maes parcio arhosiad hir penodol. Teimlir y bod hwn am fod yn fuddiol i lawer o'n trigolion sy'n gweithio neu redeg busnes mewn canolfannau ond sydd ddim angen yr hyblygrwydd i barcio mewn unrhyw faes parcio arhosiad hir yn y Sir.

Cynnydd neu ostyngiad ffi i gymunedau os ydynt yn dewis

3.15 Mae'r Grwp Tasg yn ymwybodol bod sawl cymuned erbyn hyn wedi manteisio o gynyddu ffioedd parcio yn eu cymuned. Mae'r canran o gynnydd ffi yn cael ei dalu gan Gyngor Gwynedd yn uniongyrchol i'r Cyngor Tref/ Cymuned ar gyfer eu gweithgareddau eu hunain. Erbyn hyn mae 9 o gymunedau wedi manteisio o'r cynllun hwn sef:

- Aberdyfi
- Abermaw
- Blaenau Ffestiniog
- Harlech
- Llandannwg
- Porthmadog
- Caernarfon – cais i gychwyn Ebrill 2020 (ar aros)
- Bala – cais i gychwyn Ebrill 2020 (ar aros)
- Dolgellau – cais i gychwyn Ebrill 2020 (ar aros)

3.16 Mae'r Grwp Tasg o'r farn bod y cynllun yma yn un gwerthfawr ac y dylid ei gadw fel rhan o'r strategaeth. Mae'r Grwp tasg hefyd o'r farn y dylid amlygu bod y canran o ostyngiad ffi (lle disgwylir i'r gymuned ysgwyddo'r golled incwm), neu'r cynnydd mewn ffi (lle mae'r gymuned yn cael y budd ariannol) yn hyblyg ac yn agored i'r gymuned ddewis.

Parcio Nadolig

3.17 Mae Cyngor Gwynedd wedi cynnig parcio am ddim ar holl feysydd parcio talu ac arddangos dros gyfnod y Nadolig am oddeutu 12 mlynedd. Ar hyn o bryd mae'r strategaeth parcio yn amlinellu bod parcio am ddim yn cychwyn dau benwythnos cyn yr ŵyl ac yn parhau am oddeutu pythefnos. Nid oes cyfyngiad amser e.e. parcio am ddim yn cychwyn ar ôl 11yb wedi bod yn rhan o'r cynllun yn y gorffennol, sydd yn wahanol i Gynghorau cyfagos.

3.18 Yr oedd yr Adran Amgylchedd wedi cynnig y parcio am ddim dros gyfnod y Nadolig fel arbediad i'r Cyngor, hyn am fod y golled incwm oddeutu £45,000 yn flynyddol. Fe wrthodwyd y Cyngor y cynnig yma fel arbediad gan amlinellu bod hwn yn bwysig i fusnesau lleol.

3.19 Mae'r Grwp Tasg yn cydnabod pwysigrwydd sy'n gysylltiedig â pharcio am ddim yn ystod cyfnod y Nadolig, ond mae'n ymddangos bod lle i wella ar y trefniadau. Mae sawl canolfan yn cwyno bod gweithwyr sy'n cyrraedd y canolfannau yn gynnar yn y bore yn manteisio ar barcio am ddim ac yn parcio yn y llecynnau yn agosach at ganol y Dref. Mae hyn wrth gwrs yn golygu bod y llecynnau fwyaf cyfleus ddim ar gael i siopwyr nes ymlaen yn y dydd, ac efallai y bod hwn yn tanseilio'r buddion o gynnig parcio am ddim.

3.20 Trafodwyd y Grwp Tasg sawl opsiwn i geisio goresgyn y broblem o weithwyr yn cymryd llecynnau drwy'r dydd. Yr opsiwn fwyaf synhwyrol oedd cychwyn y cyfnod parcio am ddim ar ganol y bore yn hytrach na trwy'r dydd, hy, dechrau'r cyfnod tua 1030 neu 11 y bore.

3.21 Yr oedd y Grwp Tasg hefyd o'r farn bod llawer yn ymweld â'n prif ganolfannau yn ystod y cyfnod cyn y Nadolig, ond bod cyfnod distaw iawn yn ystod mis Ionawr. Yr oedd y Grwp Tasg yn awyddus i ystyriaeth gael ei roi i gynnig parcio am ddim yn ystod mis Ionawr, ac efallai cwtogi'r cyfnod cyn y Nadolig fel nad oes ardrawiad ariannol.

	Opsiynau - Cyfnodau Parcio am Ddim	Amcan colled incwm
A	1 Wythnos cyn / ar ôl yr Ŵyl Nadolig	22,500
B	28 - 31 Rhagfyr + Wythnos Cyntaf mis Ionawr	37,283
C	Wythnos Cyntaf mis Ionawr yn unig	24,426

Parcio ar gyfer pobl anabl

3.22 Mae pob Maes Parcio talu ac arddangos Cyngor Gwynedd yn cynnig parcio am ddim i bobl anabl, yn benodol y sawl sy'n ddeilwyr bathodynnau glas.

3.23 Mae'r Grwp Tasg yn ymwybodol bod trafodaethau wedi eu cynnal yn y gorffennol yn ystyried a dylid codi tal ar ddeilwyr bathodynnau glas fel pawb arall neu fod cynllun penodol ar gael iddynt brynu tocyn mantais (permit).

3.24 Mae'r Grwp Tasg o'r farn bod y cynllun fel mae'n sefyll ar hyn o bryd yn addas. Mae'r Grwp tasg yn cydnabod bod bywydau deilwyr bathodynnau glas ddigon anodd heb orfod ystyried y dasg o fynd i nôl tocyn talu ac arddangos o beiriant. Yn ogystal, ar sail diogelwch ffyrdd mae dad li gadw'r parcio am ddim i ddeilwyr bathodynnau glas yn ein meysydd parcio gan fod hawliau ganddynt i barcio ar linellau dwbl melyn am gyfnod hyd a 3 awr. Fe fyddai hynny efallai yn tanseilio diogelwch ffyrdd i ddefnyddwyr eraill.

Parcio i drigolion

3.25 Trafodwyd y cynllun parcio i drigolion a'r broses ymgynghori sy'n cymryd lle cyn i'r cynllun allu gael ei weithredu ar strydoedd penodol. Mae'r Grwp Tasg yn derbyn bod angen rhan helaeth o drigolion stryd neu ardal fod yn gefnogol i gynllun o'r fath cyn rhoi gwaharddiadau yn eu lle. Mae'r Grwp Tasg hefyd yn cydnabod bod angen cynlluniau o'r fath fod yn hunan gyllidol, ac felly mae angen i drigolion sy'n manteisio o'r fath gynllun fod yn talu ffi flynyddol.

3.26 Mae'r Grwp Tasg o'r farn bod y cynllun presennol ar gyfer parcio i drigolion yn addas i'w bwrpas ac y dylid parhau gyda'r trefniadau hynny. Wedi dweud hynny mae'r Grwp Tasg o'r farn na ddylid codi'r ffioedd blynyddol yn llawer fwy na'r codiad ei angen i gwrdd â chwyddiant yn ystod y cyfnod.

Gorfodaeth

3.27 Pan fabwysiadwyd y cyfrifoldeb am orfodaeth parcio gan Cyngor Gwynedd yn 2010 fe roedd 15 o swyddogion gorfodaeth yn cael eu cyflogi. Erbyn hyn 8 swyddog gorfodaeth sydd ganom. Mae'r Ddeddf Rheoli Traffig 2004 yn amlinellu bod y dirwyon sy'n cael eu casglu drwy orfodaeth parcio ar gyfer defnydd cyllido'r tîm gorfodaeth a'r gefnogaeth sydd ei angen arno.

3.28 Mae cost presennol y tîm gorfodaeth yn £196,000 (18/19) ac mae £380,000 (18/19) O incwm dirwyon yn cael ei gasglu'n flynyddol ganom. Mae costau goramser blynyddol yn oddeutu £9,000 a hyn oherwydd argaeledd swyddogion i sicrhau presenoldeb craidd ar adegau.

3.29 Mae penodi swyddogion tymhorol i'r swyddi hyn yn anodd oherwydd y buddsoddiad hyfforddiant a mentora sydd ei angen. Mae lefel absenoldeb salwch y tîm yn eithaf uchel, ac mae gofyn i'r swyddogion yma fod yn mynd allan pob tywydd ac wrth gwrs o bryd i'w gilydd meant yn derbyn ymosodiadau geiriol ac ambell dro corfforol oherwydd natur y swydd.

3.30 Mae'r Grwp Tasg wedi gofyn i'r swyddogion fynd ati i amlinellu maint tîm sydd angen arnynt i sicrhau hygyrchedd a chefnogaeth. Mae'r Grwp Tasg o'r farn y dylid edrych yn fanwl ar y taliadau goramser ac ystyried os fyddai'n amgenach penodi swyddog ychwanegol.

3.31 Byddai'r costau sydd yn gysylltiedig â chyflogi swyddog ychwanegol ar sail llawn amser yn £28,000 y flwyddyn (cynnwys pensiwn a threth). Yn sicr byddai'r adnodd ychwanegol hwn yn lleihau'r angen i dalu goramser ac yn cyfrannu'n werthfawr tuag at amcanion strategol y tîm e.e. codi safon gofal cwsmer drwy roi sylw i leoliadau problemus ar frys, cynnydd presenoldeb yn ystod digwyddiadau er mwyn sicrhau diogelwch a thebyg.

Cyfleon [gweithio gydag unedau gorfodaeth eraill, mwy o safleoedd, mwy o gytundebau]

4. CRYNODEB

Ystyriaeth	Cost (unwaith)	Cost (flynyddol)	Incwm	Sylwadau
Mannau Gwefru (cerbydau trydan)	£750,000	£30,000	£50,000	Cost unwaith ac am byth i sefydlu'r mannau gwefru, wedyn cost flynyddol o gynnal
Arian Parod	£350,000	£15,000	£0	Cost am beiriannau newydd sy'n defnyddio cardiau, costau cysylltiad ffon
Digwyddiadau				Mater sicrhau diogelwch cymunedau yn unig
Tai Haf a Thai ar gyfer Llety gwyliau				Mater i'w ystyried fel rhan o waith ar reolaeth Tai Haf
Cerbydau Gwyliau				Angen gwell gorfodaeth er lles cymunedau a diogelwch
Newidiadau i ffioedd parcio talu ac arddangos			£400,000	Ffigwr incwm ar gyfartaledd
Tocyn Blwyddyn			£140 yr un	Cost i gadw gyda chwyddiant
Tocyn trigolion/ Busnes			-£30,000	Angen deall yr impact ar incwm
Parcio Nadolig			-£10,000	Oes cost i barcio am ddim yn ystod Ionawr??
Parcio ar gyfer Pobl Anabl			Am ddim	Aros yr un peth
Parcio i Drigolion			£50 a £80 i godi gyda chwyddiant	Cost i gadw gyda chwyddiant
Gorfodaeth				Cost ychwanegol i'w gyfarfod o incwm gorfodaeth/ dirwyon
Cyfanswm			**£420,000**	

ATODIADAU

ATODIAD 1	Cofnodion Pwyllgor Craffu Cymunedau 04.07.19
ATODIAD 2	Adroddiad Cartrefi Modur
ATODIAD 3	Adroddiad Arian Parod
ATODIAD 4	Gwybodaeth Digwyddiadau
ATODIAD 5	Parcio ar ochr y Ffordd
ATODIAD 6	Tocyn Blwyddyn
ATODIAD 7	Strwythur Presennol
ATODIAD 8	Strwythur Newydd